

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Vajíčka jsme osmažili na nerezové pánvi.
 B) Ve staré zámecké zahradě se volně procházeli pávi.
 C) Opravna obuvi musela projít celkovou rekonstrukcí.
 D) Divoce žijící lvi lze spatřit už pouze na jednom kontinentu.

Zdůvodnění

Podstatné jméno *lev* se skloňuje podle vzoru *pán* (*spatřit pány – spatřit lvy*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

„Bratři snové, zdá se mi, že my nejsme náležitě zpravení,“ zahájil Pádlo Jan pravidelnou středeční poradu.

„My že nejsme náležitě spraveni?“ podivili se snové. „Cožpak jsme pochroumaní nebo roztrhaní, děraví nebo paťaví?!“

„Jen se podívejte na mě!“ volal Docent Pusínek. „Já jsem se tak spravil, že už jsem přes cent! Já musím něco shodit!“ A šerموval tak rukama, až mimoděk shodil čestné uznání, co viselo na plaňce. Naštěstí se nerozbilo.

„Ale ne, to jste mi dobře nerozuměli!“ bránil se Pádlo Jan. „Já jsem řekl, že nejsme náležitě z p r a v e n i!“

„Jo tak! Tak to řeknu rovnou, a ne takhle!“ povídá Moulín Hniva, když se rozruch utišil.

(I. Vyskočil, Malý Alenáš, upraveno)

1 bod

2 Která z následujících možností vystihuje význam slovního spojení BÝT ZPRAVEN?

- A) být opraven
 B) být napraven
 C) být zformován
 D) být informován

Zdůvodnění

Sloveso *zpravit* má význam *podat někomu zprávu, informovat někoho*.

max. 2 body

3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
3.1 Moulín Hniva utišil rozrušené bratry sny.	☐	☒
3.2 Středeční poradu pravidelně zahajuje Pádlo Jan.	☐	☒
3.3 Pádlo Jan vypráví svůj sen, kterému bratři snové nerozumějí.	☐	☒
3.4 Docent Pusínek se během porady tak rozčílil, že shodil čestné uznání z nástěnky.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

4 Přiřadte k jednotlivým větám (4.1–4.4) slovní druh (A–F), kterým je slovo zvýrazněné v příslušné větě:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 4.1 Smrk **napadený** kůrovci je nutné velmi rychle pokácet. _____
- 4.2 Jednání nakonec vedlo k **nalezení** přijatelného kompromisu. _____
- 4.3 Při svých loupežných výpravách zloděj nikdy neusiloval o **ničí** život. _____
- 4.4 Pro nedostatek návštěvníků zavřeli už **několikátý** podnik v našem městě. _____
- A) sloveso
 B) číslovka
 C) zájmeno
 D) příslovce
 E) přídavné jméno
 F) podstatné jméno

Zdůvodnění

- 4.1 – E)
 4.2 – F)
 4.3 – C)
 4.4 – B)

Žádné z posuzovaných slov neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti D).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Letos jsem se bohužel opět **nezúčastnil** firemní vánoční besídky, protože jsem byl právě na **svadbě** svého synovce. Mí drazí kolegové **s** kanceláře mi ale podrobně popsali atmosféru na bujarém večírku i velkolepé ozdoby na stromku, mezi nimiž nechyběla ani velická hvězda.

Většinou se podobným akcím vyhýbám, neboť mám raději skromněji pojaté oslavy. Spolupracovníkům jsem ale **slíbil**, že si příští měsíc rozhodně nenechám ujít společný **výkendový** pobyt na horské chatě. Doslechl jsem se totiž, že mi pan ředitel chce oficiálně poděkovat a věnovat hodnotný dárek jako **odměnu** za mé pracovní úsilí.

(CZVV)

5 Napište pravopisně správně slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou:

Zdůvodnění

- Sloveso *nezúčastnit se* je odvozené od slovesa *zúčastnit se*, které je odvozené od slovesa *účastnit se* předponou *z-*.
- Podstatné jméno *svatba* má kořen *svat-*, slovo příbuzné je např. *svatební*.
- Předložka *z* se pojí s 2. pádem (z koho, čeho? – *z kanceláře*).

- Sloveso *slíbit* není příbuzné s vyjmenovaným slovem *být*; po kořeni *slíb-* následuje slovesná přípona *-i-* a koncovka *-t*.
- Přídavné jméno *víkendový* je odvozené od podstatného jména cizího původu *víkend*, které není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov, neobsahuje ani předponu *vý-*.
- Podstatné jméno *odměna* je příbuzné se slovesem *měnit* a má kořen *-měn-*.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 6–8

TEXT 1

Dneska jsme s babičkou umyli celý dům odshora dolů. Babička trpí utkvělou představou o nebezpečných bacilech. Je přesvědčená, že na ni číhají v záloze, aby se na ni vrhli a přemohli ji. Myslím, že to mají na svědomí ty reklamy na čisticí prostředky na záchodové mísy, kde zobrazují „bacily“ ve velikosti vzrostlých trpaslíků, jak vykukují ze záhybů toalety a zákeřně se pošklebují. I když jsem tu reklamu viděl stokrát, stejně si nemůžu vybavit přesný název těch produktů.

(S. Townsendová, *Adrian Mole – léta v divočině*, upraveno)

TEXT 2

Některé skutečnosti nepojmenováváme jedním slovem, ale spojením slov. Ustálenému spojení slov s jedním významem říkáme SOUSLOVÍ. Např. *podstatné jméno* (slovní druh, slovo *podstatné* nelze nahradit žádným synonymem) je sousloví, naopak *podstatné informace* (např. významné, důležité, potřebné informace) není sousloví.

(V. Styblík a kol., *Český jazyk pro 7. ročník ZŠ*, upraveno)

1 bod

6 Ve které z následujících možností se vyskytuje sousloví?

- A) celý dům
- B) přesný název
- C) záchodová mísa
- D) nebezpečný bacil

Zdůvodnění

Pojmenování *záchodová mísa* označuje jednu skutečnost (má tedy jeden význam), jednotlivé složky tohoto slovního spojení nelze nahradit synonymy, např. *záchodová miska*, *záchodová nádoba*. Jde tedy o sousloví.

1 bod

7 Které z následujících tvrzení vyplývá z TEXTU 1?

- A) Babička snadno onemocní, proto preventivně uklízí celý dům.
- B) Vypravěč se domnívá, že reklamy na čisticí prostředky babičkou manipulují.
- C) Babička důkladně uklízí zejména záchod, protože nejnebezpečnější bacili jsou podle ní na toaletě.
- D) Vypravěč tráví často volný čas sledováním reklam na čisticí prostředky, jednu z nich viděl dokonce stokrát.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti B) dokládá pasáž barevně vyznačená v TEXTU 1. Tvrzení uvedená v možnostech A), C) a D) z TEXTU 1 prokazatelně nevyplývají.

max. 2 body

8 Napište dva příklady spojek, jimiž lze v TEXTU 1 nahradit spojovací výraz I KDYŽ tak, aby význam souvětí zůstal zachován:

(Posuzovaný spojovací výraz se nachází v posledním souvětí TEXTU 1.)

Řešení

např. ačkoli, třebaže, přestože

max. 2 body

9 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda obsahuje chybně užitý tvar zájmena (A), nebo ne (N):

	A	N
9.1 Nová spolužačka byla krásná a milá, a tak jí všichni hned chtěli pozvat na rande.	☒	☐
9.2 Podstatu problému vysvětlovali poměrně podrobně, ale stejně jsme jim nerozuměli.	☐	☒
9.3 Když se na scéně ukázala začínající mladá baletka, byl každý jejím výkonem ohromen.	☐	☒
9.4 Na besedě nás zaujal příspěvek dvou studentů, protože jejich názor na vznik vesmíru byl vskutku zajímavý.	☐	☒

Zdůvodnění

Zájmeno *ona* má ve 4. pádě čísla jednotného tvar *ji* (pozvat ji), případně po předložce tvar *ni* (hledět na ni).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 10–12

O tajemném Tischerově kopci se tradovalo tolik strašidelných pověstí, že většina lidí se mu obloukem vyhýbala. Beata Künichová z Janova se na vlastní kůži přesvědčila o tom, že povídačky nelhaly.

Jednou na podzim se totiž Beata rozhodla přenocovat u své přítelkyně. Jak to ale občas mezi kamarádkami chodí, asi po dvou hodinách se tak pohádaly, že Beata ve vzteku utekla. Teprve venku si uvědomila, že musí jít přes Tischerův kopec. Bála se, ale nedalo se nic dělat. Blížil se konec listopadu, kopec byl skoro holý, a tak už z dálky byla vidět tajemná světýlka.

(CZVV)

1 bod

10 Která z následujících možností vystihuje výchozí text?

- A) Text lze přiřadit k epice, protože zachycuje především pocity postavy.
- B) Text lze přiřadit k lyrice, protože zachycuje především pocity postavy.
- C) Text lze přiřadit k epice, protože jeho podstatou je vyprávění příběhu.
- D) Text lze přiřadit k lyrice, protože jeho podstatou je vyprávění příběhu.

Zdůvodnění

Na rozdíl od lyriky, která je nedějová a zaměřuje se na zachycení pocitů, nálad, atmosféry, je podstatou epiky vyprávění nějakého příběhu. Výchozí text je úvodem příběhu vyprávějším o tom, co zažila Beata Künichová při cestě přes Tischerův kopec.

11 Vypište z výchozího textu přísudek jmenný se sponou:

Řešení

byl holý

12 Která z následujících možností vystihuje význam slovesa **BÁLA SE**?

- A) měla nahnáno
- B) teklo jí do bot
- C) strašilo jí ve věži
- D) měla pro strach uděláno

Zdůvodnění

Ustálené slovní spojení *mít nahnáno* znamená *mít strach, bát se*. Ostatní posuzované možnosti mají jiný význam:

- *teklo jí do bot* znamená *byla ve svízelné situaci*;
- *strašilo jí ve věži* znamená *byla pomatená*;
- *měla pro strach uděláno* znamená *nebála se*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 13–15

Mezi některými národy kolují historiky o strašidelných bytostech, které se objevují za tajemných okolností. Jedná se o pouhé výmysly? Nebo je v nich zrnko pravdy?

„Nejnezkrotnější zvíře je jednorožec, který má tělo jako kůň, hlavu jako jelen, nohy jako slon a ocas jako divoké prase. Uprostřed čela má nejméně jeden metr dlouhý roh. Chytit toto zvíře živé prý byla jedna z nejnemožnějších věcí na světě.“ Tak popisuje římský spisovatel Plinius (24 až 79 n. l.), jehož největší vášní byla příroda, jedno z nejlegendárnějších bájných stvoření. Ačkoli je Pliniův popis trochu nejasný, při jeho čtení se nám nejspíše vybaví nosorožec, jehož velikánské nohy připomínají ty sloní.

Za nejcennější byl považován roh jednorožce, hlavně jeho špička. Měl svému majiteli přinést zdraví, ochraňovat ho před útoky nepřátel a zaručit mu vítězství ve válce. Když jeden panovník daroval druhému úlomek rohu, bylo to velké vyznamenání, zároveň šlo o zvláštní důkaz náklonosti. Ve spisu z roku 1635 se uvádí, že roh jednorožce byl „stavěn na královskou tabuli, kde mezi pokrmy a lahůdkami prozradil jed tím, že se opotil“.

Jestli tedy jednorožci ve skutečnosti neexistovali, odkud pak pocházely jejich údajné rohy? Pečlivým zkoumáním starých rukopisů došli ve 20. století vědci k závěru, že se zřejmě mohlo jednat o tesák narvala, menšího ozubeného kytovce. Výsledek jejich usilovného bádání však nelze nijak doložit, existence jednorožce tak zůstává stále záhadou. A nic na tom nemění ani fakt, že narvalovi se přezdívá mořský jednorožec.

(R. Gööck, *Poslední záhady světa*, upraveno)

13 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) za nejcennější byl považován roh jednorožce, hlavně jeho špička
- B) na královskou tabuli, kde mezi pokrmy a lahůdkami prozradil jed
- C) bylo to velké vyznamenání, zároveň šlo o zvláštní důkaz **náklonosti**
- D) historiky o strašidelných bytostech, které se objevují za tajemných okolností

Zdůvodnění

Podstatné jméno *náklonnost* je odvozené od staršího přídavného jména *náklonný* příponou *-ost*.

max. 2 body

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
14.1 Existují důkazy, že pomocí tesáku narvala lze rozpoznat jed v jídle.	☐	☒
14.2 Římský spisovatel Plinius popsal zvíře, které považoval za nosorožce.	☐	☒
14.3 Když jeden panovník pomohl druhému vyhrát válku, byl mu za jeho zásluhy udělen řád.	☐	☒
14.4 Na základě rukopisů z 20. století vědci zjistili, že domnělý jednorožec byl ve skutečnosti narval.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/neppravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

max. 2 body

15 Vypište z prvního odstavce výchozího textu přívlastky neshodné:

Řešení

(o) *bytostech*; *pravdy*

Zdůvodnění

- Přívlastek neshodný *o bytostech* rozvíjí podstatné jméno *historiky*, se svým řídicím větným členem se neshoduje v pádě (např. *historiky o bytostech*, *bez historiek o bytostech*).
- Přívlastek neshodný *pravdy* rozvíjí podstatné jméno *zrnko*, se svým řídicím větným členem se neshoduje v pádě ani v rodě (např. *zrnko pravdy*, *bez zrnka pravdy*).

16 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

- A) Najednou vyskočily vysoké plameny. V jediném okamžiku se tak před Elíšou vyjevilo Tobiášovo dílo. Celá jeskyně byla pomalovaná.
- B) Když průchod do jeskyně konečně uvolnila, vklouzla Elíša dovnitř. Protože přišla ze světla do tmy, nic neviděla. Jenom tichounce volala: „Tobiáši...“
- C) Pocházelo z ohniště, které ještě zcela nevyhaslo. Nahmatala nějaký klacík a hodila ho do oharků.
- D) Prostrčila ji na druhou stranu. Zevnitř nebylo nic slyšet. Zběsile začala hrabat dál. Zuřivě při tom volala a rozhazovala sníh kolem sebe.
- E) Elíša stála před hromadou sněhu, který zavál vchod do jeskyně. Odhrabávala ho celý den. Teprve v šest hodin večer Elíšina drobná ruka překonala sněhový val.
- F) Žádná odpověď. Elíša nevěděla, kam klade nohy. Oči si nemohly na tu tmou zvyknout. Náhle před sebou ucítila teplo.

(T. de Frombelle, Tobiáš Lolness, upraveno)

- 16.1 _____
- 16.2 _____
- 16.3 _____
- 16.4 _____
- 16.5 _____
- 16.6 _____

Řešení

- 16.1 – E)
- 16.2 – D)
- 16.3 – B)
- 16.4 – F)
- 16.5 – C)
- 16.6 – A)

E) Elíša stála před hromadou sněhu, který zavál vchod do jeskyně. Odhrabávala ho celý den. Teprve v šest hodin večer Elíšina drobná ruka překonala sněhový val. **D)** Prostrčila ji na druhou stranu. Zevnitř nebylo nic slyšet. Zběsile začala hrabat dál. Zuřivě při tom volala a rozhazovala sníh kolem sebe. **B)** Když průchod do jeskyně konečně uvolnila, vklouzla Elíša dovnitř. Protože přišla ze světla do tmy, nic neviděla. Jenom tichounce volala: „Tobiáši...“ **F)** Žádná odpověď. Elíša nevěděla, kam klade nohy. Oči si nemohly na tu tmou zvyknout. Náhle před sebou ucítila teplo. **C)** Pocházelo z ohniště, které ještě zcela nevyhaslo. Nahmatala nějaký klacík a hodila ho do oharků. **A)** Najednou vyskočily vysoké plameny. V jediném okamžiku se tak před Elíšou vyjevilo Tobiášovo dílo. Celá jeskyně byla pomalovaná.

TABULKA K ÚLOZE 17

Tabulka výsledků skupiny A – Mistrovství světa v házené 2013

pořadí		GER	FRA	BRA	EGY	ARG	AUS	V	P	celkové skóre	body
1.	Německo (GER)	–	33:28	33:23	23:25	31:26	29:20	4	1	149:122	8
2.	Francie (FRA)	28:33	–	27:22	30:27	35:23	32:20	4	1	152:125	8
3.	Brazílie (BRA)	23:33	22:27	–	27:22	24:20	26:25	3	2	122:127	6
4.	Egypt (EGY)	25:23	27:30	22:27	–	22:18	27:25	3	2	123:123	6
5.	Argentina (ARG)	26:31	23:35	20:24	18:22	–	28:26	1	4	115:138	2
6.	Austrálie (AUS)	20:29	20:32	25:26	25:27	26:28	–	0	5	116:142	0

V = počet výher

P = počet proher

celkové skóre = počet nastřílených branek ku počtu obdržených branek

body – za každý vyhraný zápas získává tým 2 body

(cs.wikipedia.org, upraveno)

max. 2 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s informacemi obsaženými v tabulce (A), nebo ne (N):

	A	N
17.1 Kdyby se ve skupině A rozdávaly medaile, bramborová medaile by putovala do Evropy.	☐	☒
17.2 Argentina získala body pouze za jeden vyhraný zápas, a to když porazila brazilský tým.	☐	☒
17.3 Brazilci se celkově umístili na třetím místě, na své konto si připsali tři výhry – mimo jiné porazili Francii.	☐	☒
17.4 Německo porazilo všechny své soupeře kromě Egypta, německý tým navíc obdržel nejméně branek z celé skupiny A.	☒	☐

Zdůvodnění

17.1 – nepravdivé tvrzení → na 4. místě (takové místo označuje slovní spojení *bramborová medaile*) se umístil Egypt, který leží v Africe, nikoli v Evropě

17.2 – nepravdivé tvrzení → Argentina vyhrála pouze nad Austrálií, nikoli nad Brazílií

17.3 – nepravdivé tvrzení → Brazilci se umístili na třetím místě, porazili Egypt, Argentinu a Austrálii, avšak s Francií prohráli

17.4 – pravdivé tvrzení → Německo porazilo všechny své soupeře kromě Egypta, s nímž prohrálo 23:25, německý tým také obdržel nejméně branek ze skupiny A (122)

1 bod

18 Který z následujících větných celků je souvětím skládajícím se ze tří vět?

- A) Tento projekt zdárně dokončíme, ať už s vámi, nebo bez vás.
- B) V lednu, kdy se uzavírají známky, se každý den učím dlouho do noci.
- C) Nemýlím-li se, už jsem se s ním někdy viděl, okolnosti setkání si ale nevybavuji.
- D) Odešel bez rozloučení, jen za sebou zabouchl mohutné dveře, bohatě zdobené kováním.

Zdůvodnění

Větný celek v možnosti C) obsahuje tři slovesa v určitém tvaru (*nemýlím se, viděl jsem se, nevybavuji si*) → jde o souvětí, které se skládá ze tří vět.

- Větný celek uvedený v možnosti A) obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*dokončíme*) → jde o větu jednoduchou.
- Větný celek uvedený v možnosti B) obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*uzavírají se, učím se*) → jde o souvětí, které se skládá ze dvou vět.
- Větný celek uvedený v možnosti D) obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*odešel, zabouchl*) → jde o souvětí, které se skládá ze dvou vět.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 19–22

Elinor Dashwoodová uměla působivě poradit, byla nadána bystrým rozumem a chladnou rozvahou, a proto se mohla stát matčinou **rádkyní** ve svých pouhých devatenácti letech.

Často ku prospěchu všech zabrzdila paní Dashwoodovou v dychtivém rozletu, když by se byla dala strhnout k nějaké nerozvážnosti. Elinor měla vřelé srdce a milou citově, bohatou povahu, jenomže se uměla ovládat, což se její matka dodnes nenaučila a jedna z jejích sester naučit rázně odmítala.

(J. Austenová, *Rozum a cit*, upraveno)

max. 3 body

19 Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna příslovce:

Řešení

často, citově, dodnes, rázně

1 bod

20 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) charakterizovat postavu Elinor
- B) vysvětlit chování Elinořiny matky
- C) rozebrat vztah mezi Elinor a její sestrou
- D) přiblížit Elinořino společenské postavení

Zdůvodnění

Vypravěč představuje postavu Elinor: popisuje její vlastnosti (*uměla působivě poradit, byla nadána bystrým rozumem a chladnou rozvahou; měla vřelé srdce a milou, citově bohatou povahu*), přibližuje její jednání (*často ku prospěchu všech zabrzdila paní Dashwoodovou, když by se byla dala strhnout k nějaké nerozvážnosti*) a porovnává ji s její matkou a sestrou (*uměla se ovládat, což se její matka dodnes nenaučila a jedna z jejích sester naučit rázně odmítala*).

1 bod

21 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je chyba v interpunkci?

- A) uměla působivě poradit, byla nadána
- B) ovládat, což se její matka dodnes nenaučila
- C) měla vřelé srdce a milou citově, bohatou povahu
- D) chladnou rozvahou, a proto se mohla stát matčinou rádkyní

Zdůvodnění

Úsek uvedený v možnosti C) obsahuje přívlastek několikanásobný (jakou povahu? – *milou a bohatou*), druhý člen přívlastku je rozvit příslovečným určením způsobu (*citově bohatou*). Správný zápis tedy je: *měla vřelé srdce a milou, citově bohatou povahu*.

max. 2 body

22 Určete pád, číslo, rod a vzor slova zvýrazněného ve výchozím textu:

(Odpovězte celými slovy, nepoužívejte zkratky.)

Řešení

pád: *sedmý (7.)*

číslo: *jednotné*

rod: *ženský*

vzor: *růže*

max. 2 body

23 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
23.1 Tamější kovář rozdmýchal oheň ve výhni, chopil se svých nástrojů a začal s výrobou podkovy.	☒	☐
23.2 Ve zlých chvílích jsem se utěšoval vzpomínkami na šťastné děctví , které se mi nikdy nevymažou z paměti.	☐	☒
23.3 S návratem domů spěchali, protože je velmi vábila představa vyhřáté místnosti a libové hovězí pečeně.	☒	☐
23.4 Věhlasné království oplývalo nesmírným přírodním bohatstvím, na jeho území se těžily drahé kovy a minerály.	☒	☐

Zdůvodnění

Slovo *děctví* je příbuzné se slovem *dětský*, má kořen *dět-* a příponu *-ství*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 24–27

Z pekárny světa kraj za láskou svou,
nejednou překonal jsem vůli zlou
a moje princezna, ta jistě rozezná,
že ji mám vážně rád.

A v jeho blízkosti se náhle zdá,
že létat v oblacích se málem dá,
dát ruku na ruku, netřeba záruku,
jeho se přece nelze vůbec bát.

Refrén:

Oslava veliká ať už se chystá
a buchť je spousta, lahodná sousta,
ať naše láska je vždy stejně čistá
a pevná jako brány trám.

Hezká jak obrázek a zábavná
a pýchu princezen tak málo zná,
vyrostla v dostatku, jak holka ze statku,
umí za práci brát.

Konečně kluk, co o mě zájem má,
přitažlivost je jistě vzájemná
***** má barvu po vínu,
starý král novému vždy má jej dát.

(Lou Fanánek Hagen, *Buchť je spousta*, upraveno)

1 bod

24 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) koruna z rubínu
- B) a srdce z rubínu
- C) koruna z křišťálu
- D) a srdce z křišťálu

Zdůvodnění

Text se skládá ze čtyř slok, které mají shodné rýmové schéma, a z refrénu. Třetí verš každé sloky (vyjma refrénu) má tzv. vnitřní rým (slovo uprostřed verše se rýmuje se slovem na konci verše): *a moje princezna, ta jistě rozezná; dát ruku na ruku, netřeba záruku; vyrostla v dostatku, jak holka ze statku*. Na vynechané místo tedy patří možnost, která končí slovem rýmujícím se s *vínu*.

To, co má starý král dát novému, je v posledním verši zastoupeno zájmenem *jej*, je tedy zřejmé, že na vynechané místo patří možnost, která obsahuje podstatné jméno buď rodu mužského, nebo rodu středního.

Jedinou možností, která splňuje obě výše uvedené podmínky, je možnost B).

1 bod

25 Ve které z následujících možností se vyskytují antonyma?

- A) ať naše láska je vždy stejně čistá
- B) starý král novému vždy má jej dát
- C) z pekárny světa kraj za láskou svou
- D) a buchť je spousta, lahodná sousta

Zdůvodnění

Antonyma jsou slova opačného významu. V možnosti B) se vyskytují antonyma *starý* × *nový*.

26 Vypište z výchozího textu verš, který vyjadřuje, že dívka je pokorná:

Řešení

a pýchu princezen tak málo zná

max. 3 body

27 Vypište z výchozího textu podstatná jména v množném čísle:

Řešení

oblacích, buchet, sousta, princezen

max. 2 body

28 Přiřadte k jednotlivým souvětím (28.1–28.3) slovo (A–E), které se v daném spojení běžně užívá:

(Každé slovo z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě slova zbudou a nebudou použita.)

28.1 Moje kamarádka každého okouzlí svým nádherným hlasem, je to zkrátka ***** zpěvačka. _____

28.2 Zajímavou besedu uspořádala v kulturním domě vietnamská ***** menšina, která žije v našem městě. _____

28.3 Každoročně na Štědrý den odpoledne chodíme s tatínkem krmit lesní zvěř, je to taková naše ***** tradice. _____

- A) rodná
- B) rozená
- C) rodinná
- D) narozená
- E) národnostní

Zdůvodnění

28.1 – B)

28.2 – E)

28.3 – C)

Na žádné z vynechaných míst nepatří ani možnost A), ani možnost D).

1 bod

29 Která z následujících možností je pranostika?

- A) Kdo seje vítr, sklízí bouři.
- B) Nemusí pršet, jen když kape.
- C) Kam nechodí slunce, chodí lékař.
- D) Když duben laškuje, bývá mnoho sena a obilí.

Zdůvodnění

Pranostika je lidové pořekadlo obsahující předpověď počasí a vyjadřující životní zkušenost související s počasím. Pranostika v možnosti D) vyjadřuje, že pokud je v dubnu proměnlivé počasí (*když duben laškuje*), bude dobrá úroda (*bývá mnoho sena a obilí*).

---

1 bod

30 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) V pohádce vystupoval **zapomětlivý** čert.
- B) Změnu bydliště je nutné nahlásit ve škole.
- C) Měsíční světlo vrhalo na zem dlouhé stíny.
- D) Soused zdědil po babičce opravdové jmění.

Zdůvodnění

Přídavné jméno *zapomnětlivý* je odvozené od slovesa *zapomenout*, které je příbuzné se slovesem *pomnit* (starší sloveso s významem *pamatovat si*).